

VISIONÆRE SYGEPLEJERSKER

Sygeplejersker strømmede til Fagdagen samt møder om DSR's nye vision og sygeplejefagligt ansvar

Se side 12

AKUTFUNKTIONER I KOMMUNER

Sådan har de gjort i Fredericia og Varde. KL tegner det store billede

Se side 4

KREDSLØBET

KREDS SYDDANMARK

Vejlevej 121, 2. sal
7000 Fredericia
Telefon 70 21 16 68
www.dsr.dk/syddanmark
E-mail: syddanmark@dsr.dk

ÅBNINGS- OG TELEFONTID

Mandag, tirsdag, onsdag og fredag
fra kl. 08.30 – 13.00
Torsdag fra kl. 13.00 – 16.00
– samt efter aftale

KREDSLØBET fra Kreds Syddanmark udgives af Dansk Sygeplejeråd Kreds Syddanmark. Indlæg og artikler dækker ikke nødvendigvis Dansk Sygeplejeråds eller kredsens synspunkter, men står for forfatterens eget synspunkt.

REDAKTIONSGRUPPEN

Kredsbestyrelsesmedlemmer:

Ina Kristensen
Varde Kommune
Gitte Solgård Larsen
OUH Odense

Kredsnæstformand

Helle Kruse Hansen

Chefkonsulent, DSR Kreds Syddanmark

Hanne Damgaard

Tekst: Frede Madsen

Fotos: Stig Vognæs m.fl.

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

John Christiansen
Kredsformand, DSR Kreds Syddanmark

UDGIVELSER/OPLAG

Udgives fire gange om året
i cirka 16.500 eksemplarer og
udsendes til samtlige medlemmer af
DSR Kreds Syddanmark

NÆSTE NUMMER

Deadline for indsendelse af forslag til
blad 1/2020 – den 14. december 2019

PRODUKTION

StepPrintPower

Indhold

4 TEMA AKUTFUNKTIONER I KOMMUNER: SYGEPLEJERSKER HAR SAT SIG PÅ NÆSTEN ALLE JOBBENE

Den sygeplejefaglige indsats i kommunerne er i hastig udvikling, og allerede for et år siden havde næsten alle landets kommuner etableret en akutfunktion, der lever op til Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandard for området.

5 TEMA AKUTFUNKTIONER I KOMMUNER: FREDERICIA SAMLER TEAMET FOR AT STYRKE FAGLIG UDVIKLING

Da Fredericia Kommune etablerede akutfunktionen i september 2014, valgte ledelsen af Plejen at placere de fire sygeplejersker i hvert sit af de fire dagdistrikter og med hver sin leder.

7 TEMA AKUTFUNKTIONER I KOMMUNER: VARDE FOKUSERER PÅ FEM SPECIFIKKE DIAGNOSER

Sygeplejen i Varde Kommune er delt i to enheder i Varde og Tistrup for at dække en af landets geografisk største kommuner.

9 MEDLEMMER BIDRAGER TIL DSR'S NYE VISION

Dansk Sygeplejeråds vision er fra 2012, og både internt og ude i samfundet er der sket meget siden da. Derfor foregår der nu en proces, der skal lede frem mod, at en ny vision vedtages på kongressen i 2020.

10 FAGDAGEN

Portrætter.

12 JETTE ER TIL BLØDE VÆRDIER I EN INSTRUMENTEL VERDEN

Den grundlæggende ballast fra at være sygehjælper og social- og sundhedsassistent har Jette Johansen båret videre til sit nuværende job som sygeplejerske på operationsgangen i Svendborg.

14 KREDSEN PÅ TURNÉ OM SYGEPLEJEFAGLIGT ANSVAR

Når du er sygeplejerske i en kommune, er det ikke sikkert, du ser din sygeplejefaglige leder hver dag.

16 MEDINDFLYDELSE MOTIVERER

Hvad betyder "indflydelse"?

Korrektion til kredsløbet 3/2019

I artiklen side 16, fremgår det, at på 6. semester er kravet om praktik 665 timer. Det rigtige timeantal er ca. 550.

ANSVARET

der følger os i hele arbejdslivet

På denne plads har jeg tidligere beskæftiget mig med behovet for en reform og en afklaring af hele sundhedsrådets fremtid. Når det handler om at forme og forandre sundhedsvæsenet, er det vores erfaring, at det

for os som sygeplejersker er vigtigt at spille offensivt ind med vores faglighed for at præge udviklingen i sundhedsvæsenet i en bedre retning. Et kritikpunkt omkring den tidligere regerings sundhedsreform var fraværet af sygeplejefaglig ledelse i de strukturer, der blev bragt på bane. Vi er nødt til konstant at være fremme i skoene og påpege uhensigtsmæssigheder.

I denne udgave af Kredsløbet handler det største faglige tema om akutfunktioner eller –teams i kommuner. I de 22 syddanske kommuner er der udviklet flere forskellige modeller til at sikre mere smertefri overgange mellem sektorer. Der er også overgange i forhold til, hvem der skal lave hvilke opgaver. I DSR er vi overordnet optaget af at styrke samspillet mellem hjemmesygeplejen og de andre funktioner tæt på borgeren og patienten. Samme bestræbelser foregår tydeligvis også i de to kommuner Fredericia og Varde, som vi har talt med om det akutte område.

Vi har også talt med Kommunernes Landsforening, KL, og fra den artikel kan jeg ikke lade være med at fremdrage sætningen om, at "personalet fungerer som lægens medhjælp", når det gælder akutfunktioner. Jeg kan forsikre om, at vi har større ambitioner. Vi står ved, at der stadig vil være delegering fra læger, men ønsker derudover at styrke sygeplejerskers autonomi, selvbestemmelse. Det er vores klare opfattelse, at det samlede sundhedsvæsen vil blive styrket ved, at sygeplejersker kan virke under egen autorisation.

Sygeplejersker i kommuner oplever ofte en høj grad af autonomi. Uanset hvordan den enkelte kommune har valgt at organisere sig, er omdrejningspunktet for den enkelte det sygeplejefaglige ansvar. Det er på godt og ondt på spil i en dagligdag, hvor sygeplejersken er tæt på borgeren og færdes i hjem og rum, hvor ansvaret hele tiden følger med og skal forvaltes.

I Syddanmark udgav vi i fjor en folder om det sygeplejefaglige ansvar i kommunerne. Det er i år fulgt op af et tilbud om temadage om emnet for ledere og sygeplejersker. Vi har talt med en af mændene bag folderen og to kommuner, og jeg tør godt sige, at vi har ramt et emne, der optager mange.

Hvordan siger man til i forhold til de mange nye opgaver, og hvordan siger man fra, når det hele bliver for meget? Ansvar er et tema allerede under studiet på skolerne, og det følger os resten af livet som autoriserede. Vores autorisation er en forpligtelse over for patienten, og den giver os samtidig faglig tyngde til at spille ind i det politiske rum for at påvirke udviklingen i det samlede sundhedsvæsen.

Jeg vil gerne nævne Dansk Sygeplejeråds aktuelle kampagne for mere i løn, som vil strække sig ind i 2020. Kampagnen retter sig i den første fase mod dem, der skifter job, og som vi råder til at alliere sig med deres tillidsrepræsentant for at sikre sig så gode vilkår som muligt.

Overordnet leder kampagnen frem til et juleønske på fagets vegne om, at vi bliver flere sygeplejersker i det nye år, både ved at uddanne flere, fastholde flere i faget og anerkende dem, der dagligt gør deres yderste i det danske sundhedsvæsen. Læs: Højere løn.

Jeg ønsker jer alle en god jul og et godt nytår.

JOHN CHRISTIANSEN

KREDSFORMAND KREDS SYDDANMARK, DSR

SYGEPLEJERSKER

har sat sig på næsten alle jobbene

Den sygeplejefaglige indsats i kommunerne er i hastig udvikling, og allerede for et år siden havde næsten alle landets kommuner etableret en akutfunktion, der lever op til Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandard for området. Af dem arbejdede 14 procent sammen med andre kommuner om opgaven.

Jacob Meller Jacobsen

Akutfunktionerne er til for at forebygge uhensigtsmæssige indlæggelser og genindlæggelser og for hurtigere at kunne modtage borgere fra sygehus. De opererer i feltet mellem to sektorer, hvor de hurtigere patientforløb på sygehus og ældre borgere med komplekse behov

øger kravene til hjemmesygeplejen.

- Kommunerne arbejder forskelligt inden for den ramme, kvalitetsstandard udstikker. Mange arbejder i teams, hvor udgangspunkt er i borgerens eget hjem. Andre har midlertidige akutpladser, for eksempel hvis der er særlige behov eller store afstande i en kommune, og nogle kommuner har begge dele. Generelt er man meget opmærksom på det sundhedsfaglige personales kompetencer, og som hovedregel er det mest sygeplejersker, der arbejder i de kommunale akutfunktioner, siger chefkonsulent Jacob Meller Jacobsen, Sundhed og Ældre i KL.

En KL-status for kommunale akutfunktioner udgivet i marts 2019 giver syn for sagn om, at sygeplejersker er den foretrukne faggruppe. 63 procent af kommunerne med en akutfunktion har udelukkende sygeplejersker, mens sygeplejersker i andre 24 procent af kommunerne udgør 75 procent af personalet. I forhold til 2017 er der sket en markant stigning i antallet af kommuner, hvor den overvejende andel, 75 procent eller derover, af medarbej-

derne er sygeplejersker, til 87 procent i 2018. Året før var andelen 72 procent.

“En KL-status for kommunale akutfunktioner udgivet i marts 2019 giver syn for sagn om, at sygeplejersker er den foretrukne faggruppe.”

To tredjedele af kommunerne med en akutfunktion har ikke længere social- og sundhedsassistenter ansat i området, og i hovedparten af de resterende udgør de kun op til 25 procent af personalet.

Øgede krav til personalet

Sundhedsstyrelsen kræver, at det sundhedsfaglige personale i akutfunktionen har mindst to års relevant klinisk erhvervs erfaring. Det opfylder næsten alle kommuner til fulde. 55 procent har mere end fem års erfaring, og 40 procent har mellem to og fem års erfaring.

Stadig flere kommuner samarbejder med et sygehus om den nødvendige faglige opkvalificering af akutfunktionen, og seks ud af 10 kommuner tilbyder løbende relevant efteruddannelse. Derudover er sidemandsoplæring meget udbredt.

Alment praktiserende læger, sygehus og vagtlæge har alle mulighed for at henvise patienter til den kommunale akutfunktion, og de gør det i stort omfang. Det

samme gør hjemmesygeplejen. Halvdelen af kommunerne modtager endvidere henvendelser fra enten borgeren selv eller en pårørende.

Teknologien gør mere muligt

En del af de opgaver, der udføres i akutfunktioner, er forbeholdt læger, og personalet fungerer som lægens medhjælp. 43 procent af kommunerne har aftaler med læger på sygehuse for at sikre entydighed i behandlingen. Halvdelen af kommunerne har aftaler med alment praktiserende læger, der delegerer behandling til akutfunktioner.

- Billedet forandrer sig hele tiden, for eksempel muligheden for IV-behandling i borgerens eget hjem, og det samme med kemobehandling og hjemmedialyse. De nye teknologiske muligheder gør det muligt for kommuner at klare stadig flere opgaver, men det koster. I KL

afventer vi, at den nye regering laver en sundhedsaftale med Folketinget, så kommunerne kan blive klædt på til opgaverne med både kompetencer og økonomi, siger Jacob Meller Jacobsen.

Den store opgaveglidning

I 2017 angav 90 procent af kommunerne, at de varetog behandlingsopgaver, der tidligere foregik på sygehuset. Året efter var tallet steget til 98 procent.

Borgere er ofte ikke færdigbehandlede, når de udskrives fra sygehuset, og kommunerne bruger megen tid og ressourcer på at koordinere komplekse patientforløb for især ældre borgere. Det stiller øgede krav til kompetencer og kapacitet. På de næste sider kan du læse om, hvordan to syddanske kommuner har løst opgaven med akutfunktioner. ❀

FREDERICIA

saml teamet for at styrke faglig udvikling

Da Fredericia Kommune etablerede akutfunktionen i september 2014, valgte ledelsen af Plejen at placere de fire sygeplejersker i hvert sit af de fire dagdistrikter og med hver sin leder. Om aftenen er funktionen normeret til en sygeplejerske, som er blevet delt mellem de faste aftensygeplejersker. Kommunens udviklingssygeplejerske er tovholder med henblik på at sikre den faglige udvikling.

Sygeplejerske Charlotte Roed Østdahl og plejchef Marianne Hansen.

modsatning til deres kolleger møder de ind uden kørelister, og deres opgave er at tage sig af akutte opgaver. Det kan være planlagte udskrivelser af komplekse borgere, hvor akutsygeplejersken har mere tid til rådighed, og kommunens 35 praktiserende læger er også begyndt at bruge dem mere og mere. De har mulighed for at foretage en mere grundig

vurdering i hjemmet af borgeren, også hvis en kollega i hjemmesygeplejen ønsker en second opinion. Hjemmesygeplejersker og plejecentrene har mulighed for at trække på akutsygeplejerskerne.

Men fra årsskiftet ændres strukturen. Akutsygeplejerskerne samles som en enhed under sundhedshusets sygeplejeklinik i de tidligere sygehusbygninger og med klinikkens leder som chef.

- Vi har erfaret, at når akutsygeplejerskerne er tilknyttet fire forskellige steder, så fungerer det på fire måder. Ved at samle dem bliver de styrket fagligt og i udviklingen af funktionen. De begyndte i distrikterne og har fået et godt kendskab til, hvordan man arbejder decentralt, og der er ingen rigtig og forkert måde at gøre det på, siger plejchef Marianne Hansen.

Akutsygeplejerske: Vi bliver skarpere

Da akutfunktionen begyndte, var der ingen kvalitetsstandarder fra Sundhedsstyrelsen at gå efter, og ifølge

Marianne Hansen måtte man prøve sig frem, hvilket kunne være en frustrerende proces. Men det gav også de sygeplejersker, der valgte at være med, stor indflydelse, og det greb nogle. Andre var til mere faste rammer, og det var der ikke i den første tid.

Akutsygeplejerske Charlotte Roed Østdahl har været i akutfunktionen to år og var en af fortalere for, at hun og kollegerne bliver samlet i et team.

- Udviklingspotentialerne og muligheder for faglig sparring er store, når vi bliver samlet og kan bruge hinanden. Jeg har lært meget om kommunal sygepleje ude i distriktet, men jeg mærker behovet for at være samlet og have én leder. Jeg tror, vores arbejde bliver mere skarpt i fremtiden, siger Charlotte Roed Østdahl.

Inden hun søgte stillingen, var hun i to år på lunge- og gastroenterologisk afdeling på Vejle Sygehus, men forinden var hun i et vikariat på et år som hjemmesygeplejerske i Fredericia Kommune.

“Jeg har sprunget lidt frem og tilbage og har set faldgruberne mellem primær og sekundær sektor samt patientens egen læge.

- Jeg har sprunget lidt frem og tilbage og har set faldgruberne mellem primær og sekundær sektor samt patientens egen læge. Med den indsigt kunne jeg se, at der var et stykke arbejde at gøre. Både nationalt og i de enkelte kommuner arbejder man med at finde løsninger, så borgere ikke falder ned mellem de to stole, siger Charlotte Roed Østdahl.

Dialog og uenighed med lægerne

Plejen i Fredericia har samlet cirka 1.000 medarbejdere, heraf 90 sygeplejersker, og de fire akutsygeplejersker arbejder ud fra de kvalitetsstandarder, Sundhedsstyrelsen har udarbejdet. Et centralt element er at sikre en god overgang mellem behandling på et sygehus og den videre pleje og behandling i eget hjem.

- Vi forsøger virkelig at få samlet alle borgere op efter indlæggelse. Opdager vi, at noget kunne være gjort bedre, evaluerer vi på det. Vi har stærke samarbejdsfora, dels med Sygehus Lillebælt og dels med de praktiserende læger. Fire gange om året mødes vi i et kommunalt lægefagligt udvalg, hvor praksisformanden og -næstformanden deltager, og hvor formanden for PLO i Fredericia er med. Derudover mødes vi to gange årligt med Bylægeforeningen, siger Marianne Hansen og fortsætter:

- Vi har en god dialog, men er ikke altid enige med de praktiserende læger, der jo er 35 selvstændige erhvervsdrivende. Generelt er de dog glade og tilfredse med akutfunktionen, som de oplever som et kvalitetsløft over for borgerne.

Observationer før indlæggelse

Da Plejen søgte sygeplejersker til akutfunktionen i 2014, blev anæstesisygeplejersker fra sygehuses akutafdelinger foretrukket. Men det har vist sig, at de ikke har de rette kompetencer.

- Vi har snakket meget om, hvad begrebet akut er i kommunalt regi, og har fundet ud af, at gode, solide hjemmesygeplejersker er fantastiske akutsygeplejersker. Alt er jo ikke blå blink i kommunerne, og samarbejdsrelationer er meget vigtige, siger Marianne Hansen.

Charlotte Roed Østdahl deler vurderingen af, at et godt samarbejde med andre faggrupper, praktiserende læger og sygehuse er vigtigt.

- Vi samarbejder med sygehjælpere og social- og sundhedsassistenter i plejen og med borgerens egen læge, og vi laver observationer i en periode, før vi eventuelt indlægger. I mange tilfælde er det svært, fordi vi ikke kan behandle, ud over hvad lægen kan ordinere. I sygehusbyerne Kolding og Vejle samarbejder man tættere med afdelingerne, siger Charlotte Roed Østdahl. ❀

Kvaliteten i akutfunktioner

Sundhedsstyrelsen udarbejdede i 2016 kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner i hjemmesygeplejen. Det er et tilbud til patienter, der har brug for en særlig indsats i kommunen. Akutfunktionen gør det muligt at lægge indsatsen tæt på borgerens hverdag, for eksempel i eget hjem.

Formålet med den akutte funktion er dels at forebygge forværring af akut opstået eller kendt sygdom gennem en tidlig, proaktiv indsats, dels at følge op på sygehusets pleje- og behandlingsindsats. Kvalitetsstandarderne blev indført med virkning fra 2018.

Akutfunktionerne er et af indsatsområderne i den nationale handlingsplan, Styrket indsats for den ældre medicinske patient, en aftale indgået mellem den daværende regering og partierne bag finansloven for 2016.

VARDE

fokuserer på fem specifikke diagnoser

Sygeplejen i Varde Kommune er delt i to enheder i Varde og Tistrup for at dække en af landets geografisk største kommuner.

Tania Rasmussen
Akutsygeplejerske

Anne-Mette Lange Andersen
Leder af sygeplejen

Akutteamet blev etableret 1. maj 2013 og har eget kontor i tilslutning til hjemme-sygeplejen i Varde. Teamet dækker hele kommunen, hvor der er køretider på op til fem kvarter, og hvor en arbejdsdag kan rumme op til 150 kilometers kørsel. Sådan er vilkårene, når man er en del af akutteamet i et landdistrikt i Vestjylland.

- Igennem de seneste år har vi oplevet et tæt samarbejde med de praktiserende læger og vagtlæger om akutområdet, siger leder af sygeplejen Anne-Mette Lange Andersen, der tidligere på året skiftede fra en stilling som leder af akutteamet i Esbjerg Kommune til nu at være leder af Sygeplejen i Varde Kommune.

Ligesom kollegerne i Fredericia følger de seks akutsygeplejersker i Varde Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder, der i grove træk går ud på at opspore sygdomme med en tidlig indsats, forebygge indlæggelser og modvirke fald i den enkelte borgers funktionsniveau.

24 timers-besøg

Siden før sommerferien har akutsygeplejersker kørt ud til borgere inden for 24 timer efter udskrivelse for at sikre overgangen mellem sygehus og borgerens eget hjem, herunder laver de en sygeplejefaglig vurdering. Dette foregår i samarbejde med egen læge.

- Akutteamet kigger på fem specifikke diagnoser; dehydrering, lungebetændelse, blærebetændelse, KOL og hoftenær fraktur, som alle medfører stor risiko for

genindlæggelser. Disse diagnoser er udvalgt i tæt samarbejde med praksiskonsulenten i Varde Kommune, siger Anne-Mette Lange Andersen.

“ - Akutteamet kigger på fem specifikke diagnoser; dehydrering, lungebetændelse, blærebetændelse, KOL og hoftenær fraktur...”

Akutteamet varetager i tæt samarbejde med sygehusene IV-antibiotikabehandling og IV-væskebehandling til borgere i eget hjem. Borgerne er meget tilfredse med, at behandlingen kan foregå i hjemmet. Akutsygeplejerskerne føler, de gør en forskel.

Akutteamet støtter KOL-patienter:

Akutsygeplejerske Tania Rasmussen har deltaget i et projekt for KOL-patienter.

- Vores tilbud til KOL-patienter er en selvbehandlingsplan udarbejdet af overlægen på lungemedicinsk afdeling på Sydvestjysk Sygehus. KOL-patienten har det direkte nummer til akutteamet, og med selvbehandlingsplanen kan akutteamet indlede behandling med antibiotika og prednisolon samt inhalationsmedicin på forstøver i eget hjem. Med selvbehandlingsplanen kan akutteamet ofte forebygge indlæggelser, siger Tania Rasmussen.

KOL-projektet startede med 10 patienter, men er nu blevet et permanent tilbud til 20 udvalgte KOL-patienter.

Fra intensiv til forebyggelse

Effekten af akutteamets opsøgende arbejde i forhold til at forebygge indlæggelser er vanskeligt at måle på, idet det i sidste ende er en lægelig vurdering, om indsatsen har forebygget en indlæggelse.

Tania Rasmussen fik efter næsten 13 år på intensivafdelingen på Sydvestjysk Sygehus (SVS) i Esbjerg lyst til at være med til at forebygge, at borgere ender på intensiv.

- Jeg savnede den profylaktiske del, og så dukkede stillingen i Varde Kommune op. Det er meningsfuldt at arbejde i akutteamet, og man kan se, at det gør en forskel. Eksempelvis bliver akutteamet kontaktet af en praktiserende læge som ønsker en vurdering af en borger, og så tager vi ud og vurderer borgeren og melder tilbage til egen læge. Vi kan mærke, at vores arbejde betyder noget, siger Tania Rasmussen, der har været i akutteamet i godt to år.

“ Vi kan mærke, at vores arbejde betyder noget, siger Tania Rasmussen, der har været i akutteamet i godt to år.

Ude ved borgeren anvender akutsygeplejersken ABC-DE-tilgangen og laver samtidig en sygeplejefaglig udredning. Disse udredninger kan tage op til halvanden time hos borgeren.

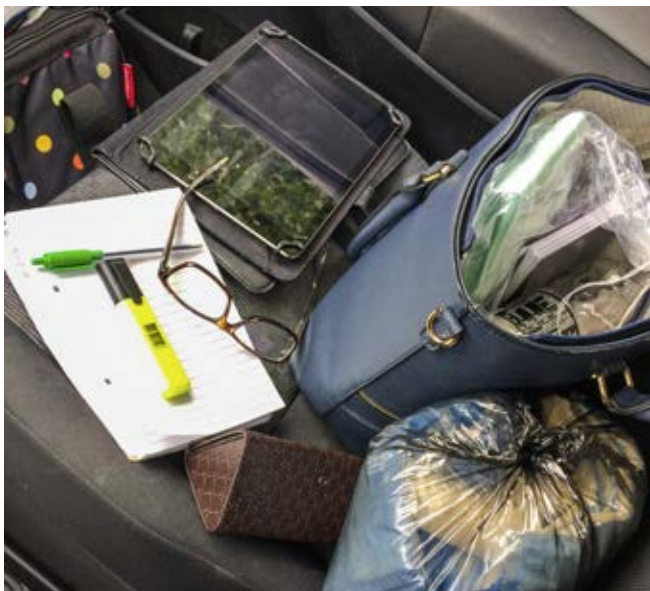

Foto: Louise Ottesen Hamann

Tværfagligt samarbejde

Akutsygeplejersken kan typisk nå omkring tre-fire borgere om dagen. Akutteamet samarbejder med og får opgaver fra egen læge, vagtlæge, sygehus og hjemmesygeplejen. Hjemmesygeplejen kan ringe direkte til akutteamet, mens social- og sundhedsassistenter altid skal ringe og drøfte observationer med hjemmesygeplejen, før akutteamet inddrages.

Alle akutsygeplejersker skal have et diplommodul i akutsygepleje, og derudover deltager de i kurser på FAM, der er en vigtig samarbejdspartner. Flere af dem har akutte kompetencer fra tidligere ansættelser. Det er dog vigtigt at bemærke, at akutte situationer i en kommune ikke nødvendigvis er de samme som akutte situationer på sygehuset.

Af de seks akutsygeplejersker i Varde Kommune kommer to fra hjemmesygeplejen, to fra FAM i Esbjerg og Kolding, en fra medicinsk afdeling og en fra hjertemedicinsk afdeling. På hverdage møder der to akutsygeplejersker ind i dagvagt og en i aftenvagten. I weekenden og på helligdage møder der en akutsygeplejerske i dagvagt og en i aftenvagt.

De kritiske overgange

- Idet borgerne udskrives hurtigere fra sygehuset, og flere behandlinger foregår i borgerens eget hjem, så kræver det, at akutteamet løbende kompetenceudvikles, så det er gearret til at varetage disse forløb. Vi skal sikre os, at der ikke går noget tabt i overgangen mellem sygehus og kommune. Fremtidsscenarioet kunne være at anvende videokonference med personalet på sygehuset, for eksempel ved eller efter den sidste stuegang, siger Anne-Mette Lange Andersen. ❀

MEDLEMMER BIDRAGER

til DSR's nye vision

Dansk Sygeplejeråds vision er fra 2012, og både internt og ude i samfundet er der sket meget siden da. Derfor foregår der nu en proces, der skal lede frem mod, at en ny vision vedtages på kongressen i 2020.

Vores kreds har det været vigtigt at involvere så mange medlemmer i processen som muligt. Vi synes, det er lykkedes. Der er holdt fire medlemsmøder med deltagelse af samlet cirka 200 medlemmer, hvad der næsten svarer til deltagertallet ved en generalforsamling. Vi har ved møderne haft tid og rum til at gå i detaljen og få meget præcise input fra kredsens sygeplejersker, siger kredsformand John Christiansen, DSR, Kreds Syddanmark.

John Christiansen er meget bevidst om, at visionen er kendt af de færreste af medlemmerne. Det ændrer imidlertid ikke ved, at en ny vision vil være et vigtigt pejlemærke for, i hvilken retning organisationen skal bevæge sig i de næste år.

De mange input fra medlemsmøderne i Kreds Syddanmark blev i november afleveret til hovedbestyrelsen, så de kan indgå i det videre arbejde frem mod debatten og vedtagelsen på kongressen i maj. ✿

Dansk Sygeplejeråds vision

Vi flytter grænser – i organisation, fag og samfund.

- Et fællesskab med plads til den enkelte
- Et fag af høj professionel standard
- En organisation med handlekraft og råderum

Gitte Hvid (59) arbejder i Sygeplejen i Aabenraa Kommune og har været med til Kreds Syddanmarks fagdage mange gange: - Det er efterhånden svært at få bevilliget penge til kurser, derfor har jeg taget mig en fridag og glæder mig til at høre om nyt fra faget. Jeg synes, at kredsen er gode til at lave arrangementer, hvor de fanger nye tendenser, blandt andet med hensyn til teknologi. Jeg har lige hørt den tidligere formand for Etisk Råd Jacob Birkler – det var meget spændende. Det er også skønt at have tid til faglige snakke med gode kolleger.

Vibeke Beith Rasmussen (52) arbejder i Odense Kommune i Forløb fysisk funktionsnedsættelse: - Jeg har været med til talrige fagdage i kredsen. Jeg synes, det er spændende, at man i år har udviklet dagen – nye rammer, nyt sted og en anden form. Årets emner er også gode. Jeg har lige hørt Tessa fra OUH fortælle om ny teknologi, og der er også flere workshops, jeg glæder mig til at deltage i, blandt andet den om palliation. Fagdage er altid et godt sted at møde kolleger, både nye, gamle og måske kommende.

FAGDAGEN 2019

Oplæg af Susanne Richter om patientklager.

Heidi Grejsen (43) – til venstre og **Christina Skov (33)** - til højre. De arbejder begge på Ortopædkirurgisk Afdeling på Kolding Sygehus. Heidi har været til fagdag en enkelt gang tidligere, mens det er første gang for Christina. De deltager af flere grunde. Heidi forklarer:

- Det er et spændende program, så vi glæder os til at få en masse faglige inputs, og så er det jo praktisk, at vi ikke har særlig lang transport. Christina supplerer: - Vi synes, at de første to foredrag om teknologi og om etik var yderst relevante. Og personligt glæder jeg mig til at deltage i workshoppen med Smerteklinikken Grindsted. Begge understreger, at det også er dejligt at snakke uformelt med gode kolleger. ❀

Der var også både tapas og musik.

Formandsskabet i Kreds Syddanmark.

Den administrative chef i Kreds Syddanmark stopper

Kredschef Jan Villumsen (64) har besluttet sig for at gå på efterløn. Jan Villumsen blev uddannet sygeplejerske i Odense i 1979 og har blandt andet arbejdet som plejehjemsforstander, psykiatrichef i Odense Kommune og rektor for sygeplejerskeuddannelsen.

Jan blev ansat i Dansk Sygeplejeråd i 2006, som kredschef i Kreds Syddanmark i 2008, og stopper ved udgangen af 2019.

- Jeg har ingen faste planer men har udnævnt 2020 til et fjumreår, fortæller Jan med et glimt i øjet og fortsætter: - Jeg fik tvillinger, da jeg gik i gymnasiet og har arbejdet altid, med afsæt i min sygeplejerskeuddannelse – så nu er det vist tiden til et fjumreår.

Kreds Syddanmark siger TAK for samarbejdet og ønsker Jan held og lykke med fjumreåret, og tiden derefter. ❀

JETTE ER TIL BLØDE VÆRDIER

i en instrumentel verden

Den grundlæggende ballast fra at være sygehjælper og social- og sundhedsassistent har Jette Johansen båret videre til sit nuværende job som sygeplejerske på operationsgangen i Svendborg.

En operationsafdeling på et sygehus er en meget instrumentel verden, hvor de bløde værdier kan være under pres. Sygeplejerske Jette Johansen har ved siden af at assistere kirurger under operationer gjort det til en af sine vigtigste opgaver af sikre god dialog med patienter og afmystificere al apparatur og slangerne.

- Vi arbejder meget med sociale og personlige færdigheder i vores afdeling, den gode kommunikation, for Ikke Tekniske Færdigheder har så stor betydning for patienten. Under operationer har vi også vågne patienter, rygmarsbedøvede, som vi har en god og ofte hyggelig kommunikation med under indgrebet, siger Jette Johansen.

Hun har i hele sit voksenliv vidst, at hun ville være sygeplejerske, men realiserede først drømmen, da hun var i 40'erne. Hun blev sygehjælper i 1988 og arbejdede de første otte år på Faaborg Sygehus uden at få en fast stilling. Til sidst søgte hun og fik et vikariat på sygehusets operationsgang, og det vakte interessen for specialet.

Der skulle gå adskillige år, før hun kom videre med de planer. I 1996 uddannede hun sig til social- og sundhedsassistent og arbejdede som sosu i otte år, primært på et

botilbud inden for socialpsykiatrien. Efter hun havde fået sit andet barn, voksede trangen til at øge kompetencerne. Hun søgte ind på sygeplejestudiet og kom ind i Svendborg efter at have taget fagpakken. Med et års merit blev hun færdig som sygeplejerske i januar 2010.

- Jeg søgte flere job og var så privilegeret at kunne vælge mellem tre. Det blev onkologisk afdeling på OUH, hvor jeg var i tre år, indtil jeg fik lyst til at prøve noget andet, siger Jette Johansen.

Skiftet til operationerne

For anden gang i sit arbejdsliv byttede Jette et fast job ud med en tidsbestemt ansættelse, et otte måneders vikariat på operationsgangen i OUH Svendborg. Hun blev fastansat efter mindre end fire måneder og har været der siden.

“Jeg elsker mit arbejde og har gjort det fra dag et. Det er en velfungerende afdeling, hvor vi arbejder meget proaktivt i forhold til utilsigtede hændelser (UTH) og patientsikkerhed, siger Jette Johansen.

- Jeg elsker mit arbejde og har gjort det fra dag et. Det er en velfungerende afdeling, hvor vi arbejder meget proaktivt i forhold til utilsigtede hændelser (UTH) og patientsikkerhed, siger Jette Johansen.

Hun er med i en ikke teknisk færdighedsgruppe, er patientsikkerhedsnøgleperson og arbejder med UTH og kvalitet, hun er i en forflytnings- og lejringsgruppe, og hun er mentor for nye kolleger. Alt sammen med udgangspunkt i de patienter, der bliver indlagt og skal opereres.

- Når nogle patienter er særligt udfordret, kan jeg ikke lade være med at træde ind i det. Som person er jeg meget opmærksom på, at alle skal have det godt. Da jeg var på onkologisk på OUH, søgte jeg de svære, komplekse patienter. De fangede mig. Her i Svendborg har jeg en

FAKTA

Jette Johansen
Ortopædkirurgisk sygeplejerske
Operations- og Anæstesi-afsnit Svendborg
(OPAS)

spændende og uforudsigelig dagligdag med en blanding af elektive og akutte patienter. Vi har travlt, men har kun en patient ad gangen, hvilket er en stor fordel i forhold til for eksempel sengeafdelinger, siger Jette Johansen.

Teamet på operationsstuen

Hver dag møder cirka 25 sygeplejersker ind i ortopæd- og organkirurgien i Svendborg, der har syv primært elektive operationslejer og to akuttelejer til rådighed. I teamet på operationsstuen assisterer en sygeplejerske, og en kollega modtager, identificerer og følger patienten.

- I forhold til operationerne er min primære opgave hele tiden at holde mig opdateret i forhold til det instrumentelle, og at alt er til rådighed hver gang, også til hvis der opstår noget uventet under operationen. Jeg skal også være opmærksom på, hvis patienten har tryksår eller en psykisk overbygning ud over, hvad vedkommende skal opereres for. Derudover er der naturligvis hele dokumentationssystemet, siger Jette Johansen.

Nyuddannede har mangler

Hun priser sig lykkelig for, at hun fik de praktiske færdigheder, lærte den grundlæggende pleje og fik masser af patientkontakt, før hun uddannede sig til sygeplejerske. Hun har arbejdet sammen med mange dygtige og engagerede unge sygeplejersker i sin tid på operationsgangen, men der er også udfald.

- Nogle gange undrer jeg mig over, hvor lidt nogle nyuddannede sygeplejersker behersker af det praktiske, og at de ikke har samme ydmyghed og ejerskab til, at en afdeling skal fungere, som deres mere erfarne kolleger har. Vi er i et fællesskab, og for at få eksempelvis juleplanken til at gå op, kræver det, at alle byder ind, siger Jette Johansen.

Afdelingen er midt i et generationsskifte, hvor sygeplejersker med op til over 40 års erfaring går på efterløn eller pension. De yngre skal være med til at løfte arven.

Sølvbryllup på Mallorca

I sin fritid er Jette Johansen særdeles aktiv. Hun spillede fodbold i Korinth i mange år, men har de seneste 15-20 år foretrukket racercyklen eller mountainbiken samt gymnastik og yoga. Ofte er cyklingen indarbejdet i ferier, der kan gå til mere kuperede destinationer som Italien, Frankrig og Mallorca, hvor hun for nylig fejrede sølvbryllup med Mogens. Han er uddannet socialrådgiver og arbejder som virksomhedskonsulent i hjemkommunen, Faaborg-Midtfyn.

Mogens bragte en datter med ind i forholdet, der har varet i 36 år. Af deres to fælles døtre er den ældste, Christine, hjemmesygeplejerske. ❀

Kredsen på turné om SYGEPLEJEFAGLIGT ANSVAR

Når du er sygeplejerske i en kommune, er det ikke sikkert, du ser din sygeplejefaglige leder hver dag. Det afhænger af den ledelsesstruktur, du arbejder under. Der er også afstand til den læge, der ordinerer behandling til de borgere, du har med at gøre.

Faglig konsulent
Jørgen Overgaard:
Der er ingen komplet
facitliste.

I en periode fik DSR, Kreds Syddanmark, flere henvendelser fra sygeplejersker ansat i syddanske kommuner, som var i tvivl om deres ansvar og patientsikkerheden. De var usikre om delegation af det stigende antal arbejdsopgaver, det nære sundhedsvæsen i kommunerne har fået overdraget, og om dokumentationen af deres arbejde. Fokus blev i kredsen rettet mod det sygeplejefaglige ansvar, og i 2018 kom en folder om emnet.

Den lettilgængelige, kortfattede publikation er fulgt op af et tilbud om at holde temaeftermiddage for sygeplejen i de enkelte kommuner. Kredsen hold består af faglig konsulent Jørgen Overgaard, der sammen med kredschef Jan Villumsen har udarbejdet folderen, samt den faglige konsulent og den kreds næstformand, som dækker kommunen. Foreløbig har de været på besøg i fem kommuner, der er aftalt temaeftermiddage med endnu to kommuner, og tre yderligere er på vej.

“...vi kan mærke, at interessen breder sig, og at stort set alle sygeplejersker og deres ledere hvert sted vælger at deltage, siger Jørgen Overgaard.

- Dermed er vi oppe på næsten halvdelen af de 22 kommuner i Syddanmark, og vi kan mærke, at interessen breder sig, og at stort set alle sygeplejersker og deres ledere hvert sted vælger at deltage, siger Jørgen Overgaard.

Kompetenceprofiler er vigtige

Hver temaeftermiddag er på to-tre timer og indledes med, at kommunens leder inden for områder byder velkommen, hvorefter DSR holder et oplæg. Dagen afsluttes

med en gruppedrøftelse, hvor deltagerne kommer godt omkring mange aspekter af emnet.

- De kommunale sygeplejersker arbejder inden for en bred vifte af lovgivninger, som det kan være vanskeligt at samle i en maggiterning. Der er ingen komplet facitliste. Derfor lægger vi på temamøderne op til, at sygeplejersker og ledelse tager en debat om det sygeplejefaglige ansvar, siger faglig konsulent Jørgen Overgaard.

Omdrejningspunktet på de hidtidige møder har meget været, hvor vigtigt det er at have kompetenceprofiler på sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere. De enkelte faggruppers kompetencer har stor betydning for den delegation af opgaver, som foregår i dagligdagen.

- Kompetenceprofilerne ser meget forskellige ud fra kommune til kommune, og lovgivningen er ikke entydig på området. En ministeriel arbejdsgruppe, hvor DSR deltager, er lige nu ved at kigge på delegationsregler i sundhedsvæsenet, siger Jørgen Overgaard.

Et andet vigtigt element i den kommunale sundhedssektor er, at der er entydige og fagligt forsvarlige instrukser at arbejde efter. I flere kommuner skal man søge i flere systemer for at finde en instruks, og det er et problem.

Når du er nødt til at sige fra

Kredsen folder giver også konkrete anvisninger om, hvordan man som sygeplejerske skal sige fra, når man føler, at patientsikkerheden er i fare.

- Det handler om at sige fra på en god og saglig måde, så der kan arbejdes videre med din henvendelse, og at du gør det skriftligt, så det er dokumenteret. Du skal gøre det over for din leder, og vi anbefaler også, at du inddrager din TR og/eller AMiR, så de sammen kan gå ind i den problematik, du har rejst, siger Jørgen Overgaard.

Leder af Sygeplejen Ærø Kommune Charlotte Skov: Temamødet var en øjenåbner.

En øjenåbner på Ærø

Charlotte Skov er leder af Sygeplejen Ærø Kommune. Af de 19 medarbejdere er 15 sygeplejersker, og de mødte alle til temaeftermiddagen i slutningen af oktober.

- Det giver god logik at holde et temamøde, for folderen kan ikke stå alene, og vi havde ikke fået nær det samme udbytte, hvis vi ikke havde haft besøg af Dansk Sygeplejeråd. Vi fik ved mødet svar på et vigtigt spørgsmål: Hvad er det, en sygeplejerske skal dokumentere, når hun har kneben tid i en travl hverdag? Det blev slået fast, at dokumentation er en absolut nødvendighed af hensyn til patientsikkerheden.

- Vi ansatte 1. september to social- og sundhedsassistenter, og alene det giver drøftelser, for hvilke opgaver skal de løse? En vigtig pointe er, at sygeplejeindsatser ikke er forbeholdt sygeplejersker – det er alene de sygeplejefaglige – og det var en øjenåbner for os, siger Charlotte Skov.

- Vi ansatte 1. september to social- og sundhedsassistenter, og alene det giver drøftelser, for hvilke opgaver skal de løse? En vigtig pointe er, at sygeplejeindsatser ikke er forbeholdt sygeplejersker – det er alene de sygeplejefaglige – og det var en øjenåbner for os, siger Charlotte Skov.

Chef: Stol på din faglighed

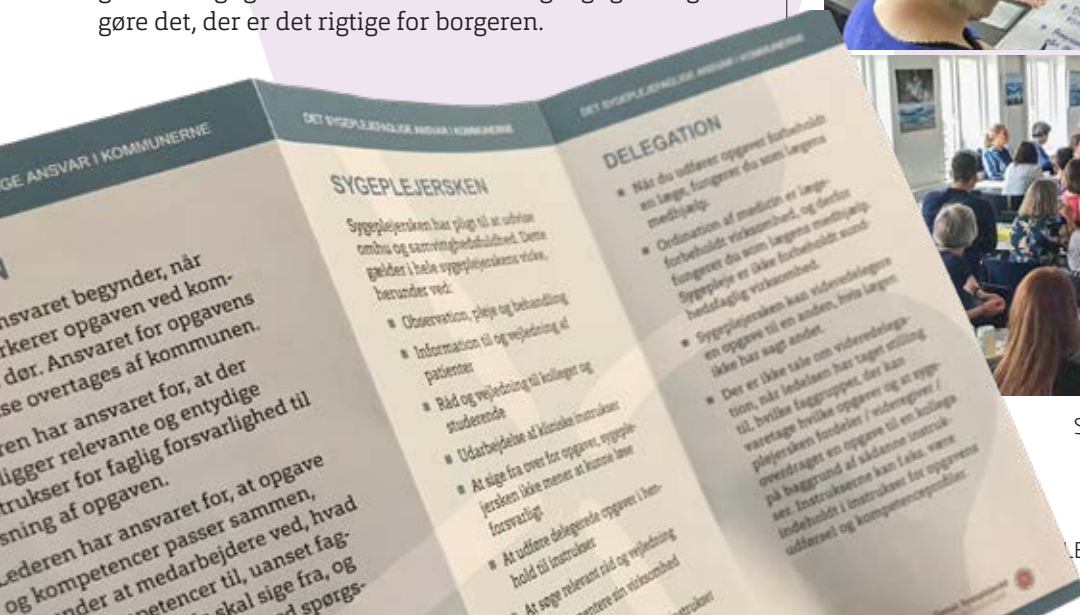
Joan Slaikjer Hansen er plejecenterchef for cirka 700 medarbejdere ansat på de ni plejecentre i Sønderborg Kommune. Heraf er 25 sygeplejersker, der er ansat som centersygeplejersker. Besøget af kredsen om sygeplejefagligt ansvar blev bevidst skubbet, til kompetenceprofilerne på sygeplejersker samt social- og sundhedsassistenter og –hjælpere var klar.

- Vi fik løftet det op med folderen og temadagen, og vi fik sat fokus på, hvad der kan delegeres til assistenter og hjælpere, og hvad der ikke kan. På temadagen var der god plads til dialog, og det gav rigtig meget omkring særligt delegation af opgaver, og hvordan vi bedst følger op på det. Vi mærker et stigende pres i forhold til både at gøre det rigtigt i forhold til instrukser og faglighed og at gøre det, der er det rigtige for borgeren.

- Vi oplever også en stigende klagekultur, og at flere deler deres oplevelser om sundhedsvæsenet og ældreplejen på sociale medier. Som sygeplejerske skal man passe på ikke at ende i en situation, hvor man ikke tør gøre noget som helst af det, vi mener, er det rigtige. Vi må ikke blive handlingslammede. Ligeledes skal vi undgå at skræmme medarbejdere, men i stedet anspore til, at vi stoler på vores faglighed, siger Joan Slaikjer Hensen. ✿

Situationsbilleder fra møder om sygeplejefagligt ansvar i Sønderborg.

MEDindflydelse MOTIVERER

Malene Mikkelsen
chefkonsulent

HVAD BETYDER "INDFLYDELSE"? Indflydelse på jobbet handler især om, hvordan man løser sine opgaver, og hvornår man løser dem. Men også hvilke opgaver, man løser, og sammen med hvem. Hvis man har stor indflydelse på sit arbejde, går arbejdsglæden og trivsel op, og risikoen for stress og sygdom går ned.

De fleste mennesker har det godt med at kunne træffe deres egne beslutninger, og mange trives med en vis grad af fleksibilitet, så man kan få job og familie til at gå op i en højere enhed. Så tommelfingerreglen er, at jo mere man selv har indflydelse på, jo bedre trives man på arbejdspladsen.

Når man har noget at skulle have sagt på sit arbejde, oplever man det som tillid. Det gør, at man til gengæld er parat til at investere lidt mere af sig selv i jobbet.

TÆNK OVER

Hvis du ønsker mere indflydelse på dit arbejde i det daglige eller på mere overordnede beslutninger, så tænk over hvad indflydelse er for dig, og hvornår du gerne vil inddrages?

Er det fx i forhold til, hvordan dit arbejde bliver udført, tilrettelæggelsen af dit arbejde, eller hvilke retningslinjer

der er på din arbejdsplads for ansvars- og kompetenceområder.

SÅDAN KAN DU GØRE

Du har mulighed for at få indflydelse gennem din lokale tillids- og arbejdsmiljørepræsentant.

De har en naturlig adgang som medarbejderrepræsentanter til MED-udvalget på din arbejdsplads.

Et MED-udvalg har til formål at man i fællesskab bliver enige om retningslinjer (personalepolitikker) for tilrettelæggelsen af arbejds-, personale-, samarbejds-, og arbejdsmiljøforhold. Disse retningslinjer vil være bindende, og alle parter er forpligtiget til at være loyale over for dem og anvende dem. Retningslinjer kan revideres eller opsiges med tre måneders varsel, hvis der er ændringer.

Der er flere niveauer af MED-udvalg på din arbejdsplads, lige fra det overordnede Hoved MED-udvalg (følger ansættelsesmyndigheden) til Lokalt MED-udvalg (følger din øverste leder).

Som regel har Hoved MED-udvalg i regioner og kommuner indgået overordnede retningslinjer, som gælder for hele arbejdspladsen. Du finder oftest disse på arbejdspladsens intranet, eller også kan du efterspørge dem hos din lokale tillids- eller arbejdsmiljørepræsentant.

Så tag kontakt til din lokale tillids- eller arbejdsmiljørepræsentant, hvis du ønsker indflydelse på din arbejdsplads. ❀

SYGGEPLEJE I SYD 2020

Arrangementskalender

SYGGEPLEJE I SYD 2020
Dansk Sygeplejeråd Kreds Syddanmark

DATE	ARRANGEMENT	TID OG STED
20. januar	Temadag om sår	Esbjerg kl. 8.30-15.30
4. februar	Temadag om ledning med et team og praksis for kliniske sygeplejersker	Odense kl. 8.30-15.00
18. februar	Temadag om ledning med et team og praksis for kliniske sygeplejersker	Odense kl. 8.30-15.00
20. februar	Temadag om ledning med et team og praksis for kliniske sygeplejersker	Esbjerg kl. 8.30-15.00
20. februar	Biograftur	5 byer
19. februar	Temadag om sår	Odense kl. 8.30-15.30
	Temadag for vognmedfør medlemmer	Fredensborg kl. 13.00-16.00
	Pyrraffirmations om kirkelig sang	Esbjerg kl. 18.00-19.00
	Pyrraffirmations om kirkelig sang	Odense kl. 18.00-19.00
	Videncstiftelse om klinisk lederskab	Vejle kl. 15.30-18.30
	Høve broværdige vrede faglige selskaber	Faxe og Odense
	Perfomancefor	Odense
	Fluence højteknologiske 2020 års fælledning	Odense
	Videncstiftelse om klinisk lederskab	Odense kl. 15.30-18.30
26. maj	Temadag for sygeplejerske medlemmer	Fredensborg kl. 13.00-16.00
juni	Biograf til Fiskeriet på Bliksøsten	Esbjerg (juni)

[Besøg os på Facebook: Dansk Sygeplejeråd Kreds Syddanmark](#)
[Besøg os på LinkedIn](#)

• Hvis du har brug for hjælp til at finde ud af, hvordan du kan deltage i et arrangement, kan du kontakte sekretariatet på tlf. 75 50 50 50 eller via mail: sekretariat@sygeplejerske.dk
 • Du kan også finde ud af, hvordan du kan deltage i et arrangement, på vores hjemmeside: www.dansk-sygeplejerske.dk
 • Det er vigtigt at huske på, at der er en begrænset plads til arrangementerne. Derfor er det vigtigt at tilmelde sig så tidligt som muligt.

ARRANGEMENTSKALENDER
TAG UD OG HÆNG OP
ARRANGEMENTSKALENDER

Januar/februar
TEMADAG OM SÅR
Esbjerg og Rødebro

Februar
BIOGRAFTUR
5 byer

Marts
KIRURGISK RØG
Esbjerg og Odense

SYGEPLEJE I SYD 2020

Dansk Sygeplejeråd Kreds Syddanmark

DATO	ARRANGEMENT	TID OG STED
28. januar	Temadag om sår	Esbjerg kl. 8.30-15.30
4. februar	Temadag om kobling mellem teori og praksis - for kliniske vejledere	Aabenraa kl. 8.30-15.00
18. februar	Temadag om kobling mellem teori og praksis - for kliniske vejledere	Odense kl. 8.30-15.00
20. februar	Temadag om kobling mellem teori og praksis - for kliniske vejledere	Esbjerg kl. 8.30-15.00
20. februar	Biograftur	5 byer
27. februar	Temadag om sår	Rødebro kl. 8.30-15.30
10. marts	Temadag for sygemeldte medlemmer	Fredericia kl. 13.00-16.00
16. marts	Fyraftensmøde om kirurgisk røg	Esbjerg kl. 16.00-19.00

17. marts	Fyraftensmøde om kirurgisk røg	Odense kl. 16.00-19.00
22. april	Videnscafé om klinisk lederskab	Vejle kl. 15.30-18.30
Forår	Halve temadage ved Faglige selskaber	Flere steder i kredsen
April/maj	Pensionsmøder	Rødebro og Odense
12. maj	Florence Nightingales 200 års fødselsdag	Under planlægning
19. maj	Videnscafé om klinisk lederskab	Odense kl. 15.30-18.30
26. maj	Temadag for sygemeldte medlemmer	Fredericia kl. 13.00-16.00
Juni	Bustur til Folkemødet på Bornholm	Endagstur i juni

Følg os på Facebook: Dansk Sygeplejeråd Kreds Syddanmark

dsr_syddanmark

- 🍀 Hold øje med **www.dsr.dk/syddanmark** som opdateres løbende med arrangementer, programmer og andet
- 🍀 **Du skal** være aktivt medlem eller have et studerende- eller seniormedlemskab for at kunne tilmelde dig arrangementer
- 🍀 **Vær opmærksom** på tilmeldingsfrister, max. deltagerantal og andre praktiske detaljer
- 🍀 **Du har** først fået plads på et arrangement, når du modtager en mailbekræftelse, hvor der står, at du er optaget på arrangementet
- 🍀 **Det er vigtigt**, at vi har din korrekte mailadresse. Du kan rette dine oplysninger på www.dsr.dk/minprofil

TIP! Log ind på www.dsr.dk/minprofil og tilmeld dig Nyhedsnotifikationer fra Kreds Syddanmark. Så modtager du automatisk mail, når kredsen arrangerer arrangementer og nyheder.

